

Ontwikkelingen gewasbeschermingsmiddelen

De Tweede Kamer stemde onlangs in met Motie voor een verbod van glyfosaat voor 'niet-commercieel' gebruik. Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu werkt, onder andere met VHG, aan de invulling van de Europese Richtlijn over duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Naar aanleiding van vragen van VHG-leden, de uitvoering van de DOB-methoden en alternatieve methoden van onkruidbestrijding een overzicht in dit artikel.

Door Jan Hekman en Linda van Vliet

Motie glyfosaat & EU-richtlijn

Een aantal weken geleden is de branche verrast door een motie van de Tweede Kamerfractie Groen Links. De motie moet verder worden uitgewerkt, maar de bedoeling van de indieners is dat het gebruik van Roundup voor particulieren en gemeenten teneinde loopt. De Tweede Kamer heeft de motie aangenomen en dus ingestemd met het stoppen van glyfosaatgebruik op termijn. Deze motie komt op een moment dat een aantal partijen, waaronder VHG, in een werkgroep onder de regie van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een plan opstelt voor alle gebruik van bestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte en het gebruik door particulieren. De vraag ligt nog open of en hoe zaken aan elkaar gekoppeld worden. Het lijkt dat binnen afzienbare termijn, voorjaar 2012, duidelijkheid zal komen over wat in de toekomst nog meer anders gaat worden. Veranderingen zullen op z'n vroegst in 2013 ingaan.

EU-richtlijn

De veranderingen zijn ingegeven door een EU-richtlijn van 2009. Deze houdt in dat op kwetsbare delen van de openbare ruimte, waaronder zorgcentra, scholen en andere plekken waar kinderen zich begeven of spelen, het verboden wordt om bestrijdingsmiddelen te gebruiken, of geminimaliseerd. De eerder genoemde werkgroep is in het leven geroepen om aan te geven hoe Nederland de richtlijn implementeert.

Conditie

VHG heeft de Vakgroepbesturen van de Hoveniers, Groenvoerzorgers en Boomverzorgers geconsulteerd over de toekomst van gewasbeschermingsmiddelen en de invulling van de EU-richtlijn. Er is bereidheid om mee te werken aan de afbouw van chemiegebruik op termijn. De condities waaronder dit gebeurt zijn echter cruciaal. Voldoende tijd om over te schakelen op andere technieken, innovatie mogelijk te maken, investeringen in

machines en materieel en het certificaat en opleiding van personeel af te schrijven zijn van groot belang.

Uitvoering DOB

Op dit moment is het werken met bestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte en op particuliere terreinen nog onveranderd ten opzichte van het afgelopen jaar. VHG vraagt wel aandacht voor zorgvuldig werken. Vooral het werken met Roundup op verharde oppervlakten is gecompliceerd en vraagt inzicht. Toegegeven, de informatie is ingewikkeld en de opdrachtnemer moet bijzonder alert zijn op zaken waar de verantwoordelijkheden voor de opdrachtgever, bijvoorbeeld een gemeente, en waar die van de opdrachtnemer liggen.

Zorgvuldig

De Algemene Inspectiedienst (AID) is bij haar controles alert op het zorgvuldig uitvoeren van de DOB (Duurzaam Onkruid-Beheer op verhardingen) -richtlijnen. De

AID geeft aan dat in 2010 een groot deel van de gehandhaafde gemeenten of uitvoerders is verbaliseerd voor het gebruiken van teveel spuitvloeistof per hectare en het werken volgens een ongeldige weerfax. Belangrijk is dat de aannemer controleert of de gegevens van de opdrachtgever, al dan niet neergelegd in, maar wel behorend tot het bestek, volledig zijn. Het gaat om kaarten met daarop aangegeven waar wel en niet mag worden gespoten. Het gaat ook om dat er een berekening is van de te bespuiten oppervlakten. Hierbij geldt dat delen van de verhardingen, zoals rijbanen waar geen onkruidbestrijding wordt verricht, volgens de handhavingrichtlijn van de AID niet mogen worden meegenomen bij de berekening van de hoeveelheid te gebruiken werkzame stof. Verder is het ook belangrijk dat de opdrachtgever gegevens verstrekt over haar veegbeleid. Wanneer gedurende de periode de goten minder dan drie keer worden geveegd moet u rekening houden met een spuitvrije zone van 1 meter rondom de straat en trottoirkolken. Overigens, wanneer de aannemer ook verantwoordelijk is voor het veegwerk, valt te overwegen om op de veegunit bij een tweetal beurten gedurende het onkruidseizoen een onkruidborstel te monteren. Dit bespaart werkgangen en is gebleken voordeliger te zijn dan het spuiten van de goten. Uiteraard is het ook beter voor het milieu omdat er geen kans is dat spuitstof in de straatkolken komt.

Weerbericht

Verder is vooral ook van belang dat op het werk een geldige weerfax aanwezig is. Een uitdraai van buienradar is niet voldoende en wordt bij controle alleen als aanvullende informatie geaccepteerd. Naast de kans op neerslag is registratie van o.a. de temperatuur verplicht. Vraag Stichting Milieukeur of het weerbericht dat u gebruikt volstaat.

Voortgang

Gedurende de afgelopen zomer was het niet gemakkelijk voor opdrachtnemers om aan de verplichtingen te voldoen. Er vielen veel dagen of dagdelen uit waarop vanwege neerslagkansen niet gewerkt mocht worden. Het is begrijpelijk dat opdrachtgevers druk zetten achter de voortgang van het werk wanneer de straten groener worden. Het gebrek aan spuitmomenten kan uiteraard de opdracht-

nemer niet worden aangerekend. Wel is het belangrijk dat - zo mogelijk - er heldere afspraken zijn welke opdrachtgever eerst of laatst aan bod komt.

Valkuil

Er wordt veel onkruidbeheer aangeboden in beeldbestekken. De valkuil is hier dat er teveel gespoten kan worden op plekken met hardnekkig onkruid. Vaak zijn dit plekken met veel resistente planten. Door hier teveel te spuiten kunt u op andere plekken tekort komen. Er is immers een maximum hoeveelheid middel per hectare voorgeschreven. Te overwegen valt om hardnekkig onkruid te verwijderen met een niet-chemische methode. Komt u er niet uit en wilt u meer details weten, deze zijn te vinden op de website van de DOB methode, www.dob-verhardingen.nl.

Niet chemische methoden

De interesse om het onkruid op verharde oppervlakten niet-chemisch te verwijderen groeit. Hiervoor zijn een paar redenen. Er zijn opdrachtgevers die het hanteren van de DOB-regels te complex vinden. Ook kiezen uit duurzaamheidsoverwegingen gemeenten ervoor om niet meer te spuiten. Een belangrijk motief is ook de verlaging van kosten die de afgelopen jaren is gerealiseerd. Lagen de kosten per m² per jaar een vijftal jaren geleden nog vaak boven 25 cent per m²; in 2011 zien we dat deze doorgaans (flink) beneden 20 cent per m² liggen.

Overzicht

Hieronder een overzicht van de op dit moment meest gebruikte niet-chemische methoden.

Heetwatertechniek

Binnen deze groep is de WAVE de grootste aanbieder met een marktpercentage van bijna 15%. De WAVE is computersorgestuurd en gebruikt weinig heetwater. Met een aantal andere heetwatermachines wordt handmatig de hoeveelheid heetwater afgestemd op de hoeveelheid onkruid. De heetmethode is uitstekend bruikbaar voor grootschalig werk. Voor kleinschalig werk dient een handunit. De inzet hiervan wordt beperkt door de maximale lengte van de waterslang. Bij voldoende inzet vermindert de hoeveelheid onkruid. Bij een slechte uitgangssituatie kost het een aantal jaren voordat er een stabiele situatie is ontstaan.

Heluchttechniek

De machine die hiervoor is gebouwd is de Zacho. Er zijn meerdere uitvoeringen, waarbij de kleine uitvoering geschikt is om te werken op slecht toegankelijke plekken. Het marktaandeel is niet exact bekend maar lijkt weinig af te wijken van dat van de WAVE. Plekken die niet met de machines kunnen worden bereikt worden behandeld met bosmaaier of handbranders. Ook hier geldt dat bij een frequente aanpak de hoeveelheid onkruid vermindert.

Onkruidbranders

Dit zijn de niet-chemische onkruidbestrijders van het eerste uur. Ze werden al ontwikkeld in het begin van de jaren tachtig van de afgelopen eeuw. Er is veel energie gestoken in de doorontwikkeling ervan, zowel bij machines voor grootschalig werk als handunits voor kleinschalig werk. De infraroodbrander is daar een voorbeeld van. Net als bij de andere technieken geldt ook hier dat de frequentie bepaalt in welke mate het onkruid wordt teruggedrongen.

Borstelmachines

Dit is een aparte categorie binnen de onkruidbestrijdingmachines. De borstel maait het onkruid af op het niveau van de voeg. Het gevolg is dat de machine een schone straat achterlaat. Weliswaar start de hergroei snel en moet frequent worden ingegrepen om de straat schoon te houden. Soms worden borstelmachines ingezet na de behandeling met een thermische methode. In dit geval wordt het schone beeld van de straat langer gehandhaafd.

Combinatiemachine

Verder is er nog een aantal combinatie-machines waarbij technieken in één machine worden ondergebracht. Het resultaat lijkt totnogtoe niet veel af te wijken van dat van de andere technieken. ■

De beroepsprocedure tegen de verplichte certificatie loopt momenteel nog. De verwachting is dat pas in 2012 een uitspraak volgt.